

# РАБОТНИКЪ

(LE TRAVAILLEUR)

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

ЦѢНА:

3 мѣс. 1 л. 25 ст., 6 м. 2 л. 50, 1 г. 5 л.

Въ странство: 7 лева.

Абонамента се предплаща.

10 стотинки всѣки номеръ

ВСИЧКО, ЩО СЕ ОТНАСЯ ДО ВѢСТНИКА, СЕ ИСПРАЩА

ДО РЕДАКТОРА *Н. ХР. ГАБРОВСКИ.*

ТЪРНОВО.

АБОНИРАНИЕТО СТАВА:

Търново, у редактора

и въ печатницата „Работникъ“

Извънреденъ Националенъ Конгресъ на българската социалъ-демократическа партия.

Общия Съездъ на основание чл. 7 отъ организацията на българската социалъ-демократическа партия и съгласно единодушното одобрение на Търновската мѣстна социалъ-демократическа дружина въ изданието си на 30-й Май т. г. на повечето отъ другитѣ мѣстни дружини на партията, обявява, че на 3-й Юлий се свиква извънреденъ националенъ конгресъ на партията въ Търново.

Конгреса ще разисква върху следнѣшните точки:

- 1) Предстоициитѣ избори и участието на партията въ тяхъ;
- 2) Испращането на делегатъ отъ партията на международния социалистически конгресъ въ Цюрихъ и представянето на рапорти за него;
- 3) Преглеждането и приетията на «организацията» за наредбата на конгреса;
- 4) Организирането борса на труда;
- 5) Преглеждане и окончателно диктиране програмата на партията за Общ. и Окр. Съезди.

Като съобщаваме това, казваме на дружини на партията да изпратятъ свои делегати съ нужните инструкции и пълномощия.

Общия Съездъ.

Секретаръ на мѣстната дружина:  
Ст. Димитровъ (словосъздателъ).

## Изборитѣ и нашитѣ работници.

Въ паметта на тия, на които близо до сърдцето всемирното социалистическо движение, още е живо въспоминанието за туку-що тържаната побѣда отъ нѣмската социалистическа работническа партия. Тая побѣда е боевой викъ, който извѣстива на работниците, че е наближилъ денътъ, въ който слѣдъ толкова годишна неуморителна и упорита борба, ще обявятъ победителната атака на буржуазнитѣ, въ който тѣ ще си разчитатъ смѣтката съ безграничната експлоатация на капиталиститѣ, ка- ги изгонятъ отъ послѣдната имъ пещина — държавата. Тая побѣда е плодъ на единодушното и общитѣ усилия на работниците, на-

прави да потрепери нѣмската буржуазия, като въ сжщото време даде още по-голяма въра на работниците, че тѣ бързо настѣпватъ къмъ своето окончателно тържество, къмъ осъществлението на социалистическитѣ наредби. Не слѣдъ много време ний ще бждемъ свидѣтели на още една избирателна борба, която нашитѣ братя—френскитѣ работници ще поведатъ срѣщу представителитѣ на панамскитѣ скандали, срѣщу френскитѣ експлоататори; и тая борба не ще бжде отъ по-малка важностъ; хората, които прескараха послѣдния френскитѣ социалисти-представители въ градскитѣ съезди, ще съумѣятъ да се възползватъ и отъ общитѣ законодателни избори!

Какво значение иматъ тия избирателни борби за нашитѣ работници? Съ какво око трѣбва да погледнатъ нашитѣ работници на побѣдата на германската социалъ-демократическа партия? Какво трѣбва да правятъ именно сега, когато слѣдъ 3—4 недѣли тѣ и у насъ ще бждатъ повикани за да си избератъ свои представители?

Отъ правилното разрѣшение на тия въпроси зависи и освобождението на работниците. Въ една конституционна държава, изборитѣ сж оржжието, чрезъ което различнитѣ общественни класове или съсловия взематъ властта, като турятъ въ по-голяма или по-малка подчиненностъ останалитѣ общественни слоеве. За да постигнатъ тая си цѣль, буржуазнитѣ партии, биле тѣ либерали, консерватори, или радикали, гледатъ да привлекатъ на своя страна работниците и бѣднитѣ собственици, които гласуватъ за тѣхни представители. Но трѣбва ли работниците да се полагватъ подиръ сладкитѣ обѣщания на фабрикантитѣ, търговцитѣ, едритѣ землевладѣлци, предприемачитѣ, въобще на богатшитѣ и да избиратъ за законодатели такива хора, които отиватъ въ Народното Събрание не за друго, а само да изработватъ нови закони за тѣхното подчинение подъ своето господство, да исковатъ нови мѣрки за намалението на надницата? Иматъ ли тѣ нужда да избиратъ такива представители, на които единичката грижа е да обърнатъ хилитѣ въ милиончета? Не и никога не! И благодарение само на

хитроститѣ, бкагодарение на овчитѣ кожи, съ които се явяватъ богаташитѣ, работниците, слѣдъ като имъ харизватъ всѣки денъ по една частъ отъ труда си, подаватъ и своя избирателенъ гласъ за тѣхъ. Така е било на всѣкъждѣ съ работниците, така е днесъ и у насъ. Но както по другитѣ мѣста съ течението на времето, съ въвеждането на машинитѣ и на едрото работение, съ пропадането на занаятчийтѣ и земледѣлцитѣ, съ разбиранието на своитѣ собствени интереси, работниците видѣха, че тѣхъ господаритѣ не могатъ да очакватъ никакви добрини, а сами, на своя глава, като влѣзоха въ социалистическитѣ партии, поведоха борбата за извоюванието на тия права. — така и у насъ тѣ съзнаха и все повече съзнаватъ това нѣщо.

Ний, социалиститѣ, постоянно казваме, че занаятчийтѣ, дребнитѣ търговци и селенитѣ сж осждени на пропадание, защото днешното едро работение не отговаря на тѣхнитѣ сили. Въ нашето общество вече ясно се забѣлзва, че сжществува двѣ ясно раздѣлени класи: капиталистическа класа, която се обогатява и живѣе, като иземуква най-сжщото, най-милото отъ живота на работника и работническа класа, която всѣкидневно се уголѣмва съ нови пришелци отъ класата на дребнитѣ собственици. Тия двѣ класи сж тѣй противоположни една на друга, щото само съвсѣмъ кжеогледия човѣкъ ще повѣрва, че между господаритѣ и надничаритѣ може да има нѣкакви побратимявания, че господаритѣ отъ сърдце ще поискатъ да подобрятъ положението на работниците. За да направятъ това, тѣ трѣбва да премахнатъ принадлежната стойностъ, т. е. да рѣкатъ единъ денъ: „работници, ний вече не ви плащаме толкова, колкото струва вашия трудъ, ще ви даваме това, което сте изработили, нѣма вече да туряме въ вашитѣ каси това, което ви изработвате“. Наистина, това е единичкото срѣдство за освобождението на работниците. Но искатъ ли това и ще ли го искатъ нѣкога господаритѣ? Да искатъ това ще рѣче да се отрѣкатъ отъ своя господарскъ. Това нѣщо искатъ само социалиститѣ. Тѣ само разправятъ, че работниците трѣб-

ва да владѣятъ всичкитѣ богатства, защото тѣ сж ги създали, а господаритѣ, вмѣсто да се присѣдиняватъ къмъ социалиститѣ, прѣскатъ противъ тѣхъ всѣкакви клевети и гонятъ тия работници, които ставатъ социалисти.

А за да си възвѣрнатъ богатствата, за да се превѣрнатъ машинитѣ, рудницитѣ, работилницитѣ, земята въ общественна собственостъ, работниците, като се съединяватъ въ дружества, трѣбва да стѣпятъ въ редовитѣ на българската социалъ-демократическа партия и да иматъ за цѣль завладяването на държавата. Държавата е душата на капиталистическата експлоатация. Държавата прави всичко, което искатъ богатшитѣ. Но би ли тя правила това, ако работниците и бѣднитѣ собственици, вмѣсто да се лѣжатъ подиръ фабрикантитѣ, предприемачитѣ и търговцитѣ и да ги избиратъ за Народното Събрание, избираха истинскитѣ си защитници—социалиститѣ? Никога.

Юто защо работниците трѣбва не да се отстраняватъ, а постоянно да взиматъ участие въ изборитѣ, като употребяватъ това легално оржжие, което ни предоставява конституционния режимъ на буржуазията, за по-скорошното завладяване на държавата.

На 18 Юлий у насъ ще станатъ изборитѣ за представители за Народното Събрание. На нашитѣ работници имъ предстои да обмислятъ, какъ трѣбва да се отнесатъ тѣ къмъ тѣхъ и преди да се възползватъ отъ своето гражданско право, да обмислятъ, за какви хора трѣбва да си подадатъ гласовѣтѣ.

Г. Георгиевъ.

ЗНАЧЕНИЕТО НА ПРЕДСТОЯЩИТѢ ИЗБОРИ

за

СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТ. ПАРТИЯ.

Между многото питання, които подигатъ дружинитѣ и членовѣтѣ на социалъ-демократическата партия предъ видъ на изборитѣ на 18-й Юлий за Народното Събрание, е и питанието за значението на тия избори за партията.

Отъ нѣкон писма на нашитѣ другари ний заключаваме, че на участието ни въ изборитѣ на 18-й Юлий придаватъ не съвсѣмъ върпо значение. Мислятъ, че трѣбвало да се вземе у-



частие въ изборитѣ само тогава, когато вилдаме, че сациалъ-демократическата партия може „да направиш-що“, може да прокара ако не пѣколко то поне единъ народенъ представителъ социалистъ“. Ако ли ний вилдаме, че партията „не може да прокара нито единъ депутатъ“, тогава пѣмало значение да излизаме „на избирателна борба съ силнитѣ противници на нашата партия“.

Така мислятъ пѣкои, толкова значение придаватъ на участието на партията въ избирателната борба. Просто и ясно: свързватъ значението отъ участието ни въ изборитѣ съ сполучливостта на депутатски мѣста въ Народното Сѣбрание. Това споредъ насъ е невѣрно. Да се цѣни участието ни въ изборитѣ само съ сполучката, това споредъ насъ, ще рече да гледаме много криво на работата.

Наистина, една отъ цѣлитѣ на взимането ни участие въ изборитѣ е да се пратитѣ въ Народното Сѣбрание, както и въ всички законодателни учреждения, народни представители отъ работническата класа, които да представляватъ и защитаватъ предъ тия учреждения нейнитѣ интереси. По достигането на тази цѣль зависи отъ това, до колко тази класа съзнава своитѣ классови интереси и своитѣ най-крайни цѣли, като класа, отъ която зависи не само нейното освобождение отъ експлоатацията и угнетението, но и освобождението на цѣлото общество отъ нещастията, които неизбѣжно създаватъ въ него днешнитѣ наредби. Работничитѣ, които съзнаватъ своето положение, които съзнаватъ, какъ води днешното развитие на човѣчеството и своето революционно значение за напредъка на обществото, трѣбва безъ друго да знаятъ, че наредбитѣ, при които пѣма да има днешнитѣ неправди съ социалистическитѣ наредби. Но обединението на социалистическитѣ наредби е възможно само тогава, когато най-голяма частъ отъ работническата класа съзнае, се проникне отъ убѣждението, че само въ тия наредби е спасението, съ други думи когато социалистическата партия стане силна.

По никоя социалистическа партия не е ставала изведнѣжъ силна. На всѣкъдѣ и до днесъ социалистическитѣ партии не сѣ толкось силни, щото да провъзгласяятъ социалистическитѣ наредби. Но силата имъ отъ година на година расте, отъ година на година сѣ повече народитѣ се присѣдиняватъ къмъ социалистическитѣ партии, сѣ

повече се убѣждаватъ, че социализмътъ е цѣлътъ на болнитѣ имъ.

Прочее, съ какво измѣрваме успѣхитѣ на социалистическитѣ идеи? Въ всѣка конституционна държава, която, разбира се, има свобода, въ която се уважаватъ правата на гражданитѣ и се почитатъ законитѣ, най-добра мѣрка за успѣхитѣ на тѣзи или онѣзи идеи сѣ изборитѣ. Въ денитѣ на изборитѣ се измѣрватъ силитѣ на партиятѣ и успѣхитѣ на пропагандата имъ. А за една социалистическа партия е извънредно важно да знае своитѣ сили и своитѣ успѣхи въ всѣко дадено време. Нищо не значи, че за социалиститѣ въ различни мѣста ще си дадатъ гласа двама или трима, десетъ или педесетъ избиратели. Колкото гласа и да се дадатъ за социалиститѣ, важно е тѣ да се знаятъ; тѣ сѣ мѣрката на силата ни и на распространението на идеитѣ ни въ народната маса.

И тѣй, да упражнимъ гражданскитѣ си права, да измѣримъ силитѣ си и степенитѣ на пропагандата на идеитѣ — толкова е значението отъ участието ни въ изборитѣ. И никакво друго значение за сега не може да се придава. Ний не можемъ да се лѣжемъ, че социализма ще възтѣржествува изведнѣжъ, че социалистическата партия ще стане изведнѣжъ силна и безъ всѣкаква борба, както не се лѣжемъ въ въстѣржествуването на социализма въ бѣдѣща. Изисква се само постоянна борба. *Класовата избирателна борба е най-великата школа за политическото и общественото възпитание на работническата класа; тя е най-великото сѣдѣство и за распространение на идеитѣ.* Трѣбва, дѣтѣни сме да се ползуваме отъ тѣзи сѣдѣства.

Д. В.

## КОЙ Е КРИВЪ.

Отъ дописката отъ Пловдивъ, помѣстена въ миналия брой, читателитѣ вече знаятъ още една случка, която потвърждава нагледно, до колко е лошо и беззащитно положението на нашитѣ работници въ нашитѣ фабрики и работилници, какви сѣ беззаконни отношението на различнитѣ фабриканти и предприемачи къмъ своитѣ работници. Отъ дописката отъ София, които ще помѣстимъ въ идущия брой, читатели ще видятъ какво е положението на работничитѣ въ едно държавно заведение, каквото е държавната печатница. До сега въ миналитѣ броеве на този вѣстникъ сѣ привелъ много доказателства, които потвърждаватъ, че положението на нашитѣ работници сѣ повече се влошава, колкото по-нататѣкъ вървимъ. А колко още доказателства оставатъ неизвѣстни, колко още има случки, които не достигатъ до вѣст-

ницитѣ за произвола и башибозуклука на нашитѣ нови чорбаджии — фабриканти и предприемачи къмъ своитѣ слуги — работничитѣ! Преди два мѣсеца, напр., четирима души работници отъ Ст.-Загора, останали безъ работа, били повикани отъ единъ Севлиеви предприемачъ на ботуни съ условие да имъ плаща на одного сто лева на мѣсець, а на другитѣ по 6 гроша на чифтъ. Тѣзи работници, останали безъ работа въ Ст.-Загора и потъгнати отъ обещанията на единъ беззастѣнъ предприемачъ-грабителъ на чуждия трудъ, отишли въ Севлиево. Но когато дошло време, по дирѣ подѣли, да получатъ платата сѣрѣшу изработеното, излѣзло, че този грабителъ просто ги лѣгалъ. На възмущението, изказано отъ излѣганитѣ работници, този експлоататоръ ги испѣдиль. Не стигало това, но той имъ задържалъ дѣлѣхитѣ и сѣчивата и на другия денъ заминалъ за София. Работничитѣ се обърнали до полицията, а така ежщо и до Мировий Сѣдия за защита противъ произвола на Севлиеви предприемачъ. Но нищо не излѣзло. Останали на улицата, безъ дѣлѣх и инструменти, тѣ напустнали Севлиево и се прѣсели да търсятъ прѣхрана въ другитѣ градове. Трѣбна да се забѣлѣжи, че този ежщия предприемачъ по ежщия начинъ постѣпиль и съ други работници повикани отъ Руссе. Ако бѣше така постѣпиль единъ работникъ съ свой господарь-предприемачъ, не ще и дума, че на часа би го постигнала за участъ, билъ би затворень, обвинень даже въ кражба, въ посѣганне на „свещенната собственостъ“ и т. н. Че това тѣкмо така цѣлѣ да се случи, можемъ да се убѣримъ отъ слѣдующето. Когато спомѣнатитѣ четирима работници трѣпнали отъ Ст.-Загора за Севлиево, Ст.-Загорската полиция, безъ многомного да му мисли, по желанието на господарѣтъ на одного отъ работничитѣ, който бѣше се разсѣрдиль на работника, че не цѣлѣлъ повече да стои при него и да бѣде ограбванъ най-безбояно, — по желанието на този експлоататоръ, полицията връща работничитѣ отъ Казанлъкъ. Разбира се, че щомъ работничитѣ сѣ завърнали въ Стара-Загора, полицията пакъ ги пустила, защото цѣлѣше никакви причини да ги държи. Работничитѣ намерили да дадатъ подѣ сѣдѣ той господарь, по отъ нѣмание на сѣдѣства да заведатъ дѣло, господарѣтъ и до сега остава не наказанъ. Отъ този фактъ ясно виждаме, че днесъ отъ сѣдѣлицата могатъ да се ползуватъ само богатитѣ. Кой пѣма пари, за него пѣма и пѣдѣ правосѣдие. Такива сѣ несправедливи днешнитѣ наредби. За бѣдната класа пѣма защита предъ законитѣ и произволитѣ, защото е бѣдна, защото държавната днесъ навсѣкъдѣ е така наредена, щото да служи и да защитава само богатата класа. Право ли е това?

Преди една-два недѣли Габровския извѣстенъ фабрикантъ Карагѣзовъ — този хитъръ експлоататоръ, който скрива своитѣ груба експлоатация на работничитѣ, мѣже, на женитѣ, момичетата и дѣцата габровски подѣ патриотическото було, че задържалъ „народното богатство въ България“, че ограбванитѣ отъ неговата компания работници работили за уголѣнение

на „националното богатство“ — зець на буржуазното лицецѣ! 3 души работници подѣ прѣсѣкали 8 часа работа и че прѣсѣкали и „безправствени“ идеи, административни работничитѣ, които испѣдени отъ работници, които паистина сѣ родното богатство“, не за себе сѣ, и не за българския народъ, овчета за г. Карагѣзова и сѣ и скитание. Така еж го испѣдиль, кефѣтъ, интересѣтъ, експлоататора. Тѣ сѣ законъ тепитѣ и безсилнитѣ работници отъ 2.50

И тѣй, положението на работничитѣ денъ на денъ се влошава. Само около врата имъ е пѣмъ белобитѣ, които сѣ готови да употребаватъ и най-низкитѣ могатъ да не виждатъ това. Ишето на запалитѣ, сѣ съсѣнѣ нашитѣ селени, числото на сѣ сѣ уголѣмива и положението пѣ по-окало.

По кой е кривъ на това? Нека работничитѣ най-напрѣватъ сами себе си за своето положение. Криви сѣ тѣ сами, вѣтъ да си играятъ сѣ тѣхъ имъ; криви сѣ тѣ, че не сѣ съдѣлѣтъ тѣхъ интереси, че не сѣ съдѣлѣтъ едно, за да се борятъ съ общихъ своитѣ права, за да накаратъ стадо да издаде закони и за защита нитѣ.

Додѣто работничитѣ живѣятъ гианнени, випаги ще сѣ слаби, угнетѣни, сѣдѣвани и изложени на униже. Д днешнието прави силата. Има и себелюбци, които, като памѣрѣли сѣ една износна плата, подѣ О, даже ставатъ засѣдени орѣдѣи мани господарѣ и отиватъ противъ стаго гари. Тѣ забравятъ, че интересъ работничитѣ въ каквото и да сѣ оное положение випаги сѣ еднакви ричи днесъ сѣ намиратъ въ по-дѣо при ние, нищо не ги осигурѣва, чѣтри не да бѣдатъ испѣрлени въ ха гладни и онеправдани. Работничитѣ ва да го съзнаятъ, че само съ рад имъ въ дѣлѣства за борба права и за своитѣ сѣ закони за чѣти въ произволитѣ на господарѣтъ, и цѣ подобри положението имъ. По никой пѣма-да имъ помогне. На 2. работничитѣ взематъ примѣръ отъ сподари. Какъ тѣ сѣ съдѣлѣватъ работничитѣ випаги, когато не да плашени своитѣ интереси! Нека хр работници взематъ примѣръ отъ работници, какъ тѣ сѣ борятъ въ, ч своето съдѣдѣние каратъ своитѣ товѣри, днешната буржуазна държавна отѣтѣва и да имъ дава права. Ишнитѣ работници не направитѣ, сѣ сѣ сѣ криви на своето положение очевидно е, че става все по-зѣ

## МАЛКА КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ

СОФИЯ. Т. Ф. Чипевъ. — Получилъ Да днесъ ви испращаме исканитѣ кипи зѣ, ВАРНА. В. Божидаръ. — Получилъ да пращаме ви днесъ кипитѣ.

## Дѣ е бѣдата?

отъ Ивана Франка.

(Преводъ отъ Полски).

Не бѣше много отдавна, нито пѣкъ много отъ скоро, а просто по сѣдѣлицата. Имаше единъ знатенъ и богатъ господарь-чоконъ, комуто вече бѣха трапнали двайсетъ и петъ лазарника, а той още нито веднѣжъ бѣше чувалъ за бѣдата. Никакъвѣ хаберъ си пѣмаше за нея. Баща му умрѣ, наситенъ отъ животъ и слава, а нему завѣща богатѣ и добрѣ уредени имоти. Пѣлни зимници и чекмеджета, житници и обори, вѣрни и предадени на господари си слуги, добро име, здравие, младостъ и хубостъ, — какво повече искашь? Пѣкъ и младия господарь нищо повече не искаше. Живѣше по бейски, банциското си имание не прахосваше, въ политиката се не бѣркаше, отдаваше боговото и царското Царю и тѣй-то.

И младото тѣй чоконъ тѣй цѣлѣ да си прѣкара животоца, ако не стана една работа, дребна на прѣвъ погледъ, но която му развали рахатѣлка, затри му живота, сѣсна му богатството.

Една сѣббота, слѣдъ вкусната вечеря, нашия

господарь излѣзе да се порасходи къмъ градината, отъ градината замина край хармани, а отъ хармани къмъ житницитѣ. Въ амбаръ чудото хора: крѣпостни селени, нагледници и слуги. Господарскитѣ уши зачуха пѣваква-си гюрюлтѣи, като че ли мелѣха жито, по размѣсена сѣ жални викове и пѣшкани. Какво ли ще е тѣй? Господарѣтъ отиде да види. Любопитна картина испѣлна предъ очитѣ му. Край стѣната на единъ столъ сѣдѣше главния управителъ на господарскитѣ имоти и глѣсно броѣше, като поглѣждаше отъ време на време въ една малка книжка. На земята лежѣше протегнатъ единъ селеникъ, и стѣнѣше, и охкаше, и викане. На неговитѣ рацѣ, плѣщи и крака сѣдѣха трима жилави люстагана, а други двама го перѣха въ тѣй мѣсто, отъ дѣто растатъ позѣтѣ.

— Какво правите? — запита любопитно младия господарь.

Исправи се управителѣтъ предъ господаря, поклонѣ се и рече:

— Господарю, Пронъ Шуликъ получѣва ка-тадневната си порция.

— За що?

— Три ишти закѣсѣ на работа.

— Тѣй ли! — каза господарѣтъ, като задово-ли любопитството си, и се пакани да си иди.

— Охъ, бѣда моя, проклѣта бѣда, протегнати на земята селеникъ. — И на сѣ цѣлъ денъ ме бѣхтахъ, за дѣто закѣсѣхъ още ме биятъ. А жена ми е болна, де умира, бѣда въ кѣщи, пѣма какво да прѣустата си — па иди та не закѣсѣвай!

По-нататѣшнитѣ му думи бѣха задуше подновеното пѣсѣкане на бичовѣтъ по сѣ изсѣхнала селска кожа. Ала господарѣтъ думитѣ му, като че ли сѣ грѣлъ биде вѣрѣца се и кимна на хайдуцитѣ да е сѣ

— Какво ти казвашъ за бѣдата? — той Пронъ. — Какво е то?

Пронъ се подигна отъ земята и пѣмъ

— Бѣда ли, чорбаджи? — промѣни шчо е бѣда? Бѣдата е бѣда, да пунѣ!

— Вашъ хлѣбъ? Какъ ти изглежда сега нищо не сѣмъ слушалъ за нея.

— Е, тогава честитѣ си ти, чорбаджи, до сега не бѣхъ чувалъ, че има нѣкой да

— Демекъ ти я познавашъ?

\*) Слуги, които изпълняватъ роли



(Слѣдва)



